

בראשונה פרק שני יומא

כג.

עין משפט
נר מצוה

א ו מיי פ"ז מלכות
דעות הלכה ז סמג לאון
ז"ל:
ב ז מיי שם הלכה ח סמג
לאון י"ב:
ג ז מיי שם פ"ב הלכה ג
זפ"ה הלכה יג:
ד ח מיי שם פ"ז הל' ז
זפ"ב מ"ה השנה הל'
ז"ל:
ה ז מיי פ"ד מלכות
ז מיי הלכה ג:
ו ז מיי פ"ח מלכות כלי
המקדש הלכה ו:

רבינו חננאל

שאינו נוקם ונוטר כנחש
אינו תלמיד חכם. איני,
והוא כתיב לא תקום ולא
תטור. והייתי ההוא
במקו, כדתיב איזו היא
נקימה השאילי מגלך אל
לא, למחר אמר לו זה
השאילי קרדומך כו'. כגון
אילו דברים שהן של ממון
אסור אבל צערא דגונא
כגון בדין וכיוצא בו
מותר. איני, והתיב
הנעלבים ואינם עולבין
והשומעין תרפתם ואינם
משיבין עושיין מאהבה
ושמחים ביסורין, עליהם
הכתוב אמר ואחביו
כצאת השמש בגבורתו.
ודחינן אפילו הכי נקיט
בליביה. והאמר רבא
המעביר על מדותיו
מעבירין לו על כל פשעי.
ופרקין דמפיסו ליה
ומפיס. ומה הן מוציאין
אחת או שתיים. ומתמהנין
השתא שתיים מוציאין
אחת מבעיא. ופריך רב
חסדא האי דקתיב אחת
בבריא, שתיים בחולי
שאינו מתאמץ להוציא
אחת, ושתיים מוציא
החולה אין מונין אותה לו
אלא אחת. והתיב כרב
חסדא אחת מוציאין שתיים
אין מוציאין, ויחידים
החולין] ויחידים
להתענות, ואמרין התם
מאן יחידים אמר רב הונא
רבנן, חולין דגרסינן
בברין בתחילת פרק
הנדר מן המבושל רבא
אמר מאן חולין רבנן, רבא
לטעמיה דאמר כמאן
מצלינן האינא אצירי
ומריע כהאי גנא, קצירי
קצירי ממש מריעי רבנן.
ואקשינן וכי המוציא
שתיים אחת מונין לו,
והתיב אין מוציאין לא
שלש ולא גודל במקדש
מפני הרמאין, ואם הוציא
שלש מונין לו, גודל אין
מונין לו. ולא עוד אלא
שהמוציא גודל או שלש
ולוקח מן הממונה בפקיע.
ופרקין מאי מונין לו
דקתיב אחת. והה כולו
לענין המצביעין למנין
כאשר אמרתו למעלה. אבל
המצביעין לפיסי המוציא
אחת מונין לו אחת
והמוציא שתיים מונין לו
שתיים. ומצאנו זה הדבר

שתיים מוציא אחת מבעיא. אע"ג דזכרנה דוכתי קתני לא
זו אף זו מ"מ היכא דאיכא שנייה אחרינה קאמר ליה
ועוד דאיכא דהוי זה בכלל זה לגמרי לא הוה ליה למיתני'
והא דלא פריך הכי זריש פ"ק דעירובין (דף ב:) וזריש פרק קמא
דסוכה (דף ב:) דקאמר ר' יהודה
מכשיר עד ארבעים וחמשים אמה
השתא חמשים מכשיר ארבעים
מיציעא יש לומר דכל היכא דלא
הוי דווקא אלא הוה הדין יותר לא
פריך הכי כדמשני זריש מפנין
(שנת דף קטו): ארבע וחמש קופות
ארבעה וחמשה כדאמרי אינשי אכל
המקשה שהקשה התם חמש מפנין
ארבע מיציעא הוה סלקא דעתיה
דדוקא הוה ומשני ליה דלאו דווקא
הוי וצפרק צנות כותים (מה דף לו):
דקושי מטטר ארבעים וחמשים יוס
פריך ליה משום דדוקא הוה דאין
קושי מטטר לעולם וצפרק אלמנה
ניזונית (מכזות דף יא). דקאמר אלמנה
ששהתה שמים ושלא שנים ולא תצעה
מוזוניה איציה מוזוניה ופריך ליה
דאע"ג דהתם לאו דווקא דכ"ש אס
שהתה יותר דאיציה יש לומר משום
דהתם הוי שמים ושלא זו ואין כריך
לומר זו והלך פריך ליה וכן צרף
צצא קמא (דף קיט): גבי לוקח מן
הרועים ארבע וחמש לאן אכל לא
שמים ושלא ופריך השתא ארבע
וזנינן חמש מיציעא התם נמי הוי
זו ואין כריך לומר זו וצפרק צמה
אשה (שנת ד' ס:). גבי סנדל התסומר
פריך ליה משום דפשטא ליה דהו
דוקא ד' או חמש אכל לא טובא
וצריש פרק אע"פ (מכזות ד' לו).
משהה אדם אשתו שמים ושלא שנים
וגבי מיעוק יונק והולך ארבע וחמש
שנים (שס ד' ס:). איכא למימר
דפשטא ליה דהוה הדין טובא הלך
לא פריך ליה אי נמי צההיל דמיעוק
יונק ארבע והי' שנים י"ל דדוקא
קאמר ד' לצריא והי' לכחוש':
וירושלמים אינה מביאה עגלה
ערופה בו' והתניא
כו'. תימה לי מאי פריך לימא דכרבי
יהודה ס"ל דאמר לעיל צפ"ק (דף יב.)
דירושלים נתחלקה לשניס ואפי'
עזרות איכא למ"ד התם דנתחלקו
לשניס יש לומר דכלל הכי כריך
לשניי כדי להרבות צבכיה דהא
לא שייך עגלה ערופה אלא היכא
דלא נודע מי הכהו והכא הכי
נודע ועוד דקאמר על העיר או
על העזרה פשיטא דעל העזרה לא
מיימינן דהא העיר הקרובה כתיב
ועזרה לאו עיר הוה אלא לפושטי
לערא צעלמא הוה דקאמר הכי:
יש

שאינו נוקם. נקמתו: ונוטר. איציה כנחש צלצו: איני מוסך שלא
השאלתי זו היא נטירה. שהדבר שמור צלצו ולא הסימו מדעמו:
דנקיט צניביה. ואס דא אחר לנקוס נקמתו זקיום המשפט
ישתוק: דמפייסו ליה. לזקש מחילה: חולה. אינו יכול לכזש
אצבעותיו וכשמוציא אחת יוצאה
חברתה עמה: ויחידים. צמולין
שאינו יושבין עם שאר בני אדם
אלא שוכבין או יושבין (ב) לזדס:
אלא אחד. אין נמנה אלא איש אחד:
אין מוציאין. עם האצבע לא שלש
ולא גודל דאין מוציאין שמים: ואס
הוציא שלש מונין לו. שאינו רמאי
לפי שהוה ניכר שאינו משני בני אדם
שאין יכול להרמיק זה מזה: גודל.
אס הוציא גודל אין מונין לו כלל
המלקות: **שלש.** אצבע על שתיים
דפקיע. הממונה על שתיים
הוציא שלשי מונין לו קא סלקא
דעתיה מונין לו שנים: **מטרקא**
דטייעי. רצועות ישמעאלים העשויה
שום לסוסים: **דפסיק רישיה.** לכן
קרויה פקיעה שאינה רחבה כראשה
כשאר רצועות מלקות אלא מפסקת
כראשה לרצועות דקות כדי שירגיש
הממונה על פקיע לשון פיסוק
וסדקים כמו מצלאי מכנסי הכהנים
מפקיעין לשון קריעה: **דסנן.**
צמסכת שקלים (פ"ה משנה ה):
ציבאי. שם האיש: **הוי מפקיעין.**
לעשות פטילות לשמחת בית השואבה
צגה: **נגדא.** רצועות מלקות: **על**
מענוס הנהלס. צהר הבית אולמות
הרבה צהר שם הורדוס כמו שכתוב
בספר יוסף בן גוריון. על מעלות
האולס צהר הבית אולמות גרסינן
צתוספתא: **על מי להציא.** משל מי
תלקח מן היושבים בעיר או מן
הכהנים שומרי עזרה: **געו.** לעקו:
הכי הוה כפרתסס. מיתנה תכפר
עליכס: **ארבע אמוס מאי**
עבידסייהו. גבי מרותם שפיתות
דמיס: **עשרה דניס.** צצצא קמא
חשיב להו צפרק מרובה (דף קפ:):
אינה

תורה אור השלם

1. לא תקם ולא תטור את בני עמך ואהבך לירצך כמון אני יי ויקרא יי יי
2. בן יאבדו כל אבירי יי ואבירי יי צבאת השמש בגבורתו ותשקט הארץ ארבעים שנה:
3. פי יצא חקל באדמה אשר יי אלהיך נתן לך לרשתה נפל בשדה לא נודע מי דבריה כא א ונגד דם נקי שפך מנשה הרבה מאד עד אשר מלא את ירושלים פה לכה כבד מוקטאו אשר הקטיא את הירדה לעשות הרע בעיני יי מלכים ב כא טז

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ויחידים וכו' שוכבים או יושבים. י"ב ולי נלכה גיור דחידים היינו רבנן כדלמא נתענינו דף י מאן יחידים רבנן ורבנן קראו חוליס דחידים כגמרי דף מט מאן חוליס רבנן כו' דאילו לפרושו והכי כבר אמר אכל צמוליס כו':

הגהות מהר"ב
רנשבורג

א נמ' וכן הוה אמר וגם דס נקי וכו'. י"ב עיין מהרש"ס בח"ה:

תום' ישנים

לבינו והא צניבשא דקרא כתיב (מ"א טו. ה) ולא סר מכל אשר זיכרו (ה') רק נודעין אזריה חסתי, והאיכא מעשה דהסתה, ובשלמא ממאי דקאמר קיבל דוד לשון הרע לא קשיא מדי מקרא, שאינו חושבה על כך ענינה כיון דדברים הניכרים חוץ ציה ישנת שס, וזע"פ שקקי היה שונג (יהי) וזע"פ דחשיב ליה הכל עון, היינו משום דחשיב נמי מעשה דשאל דלנג עון וזע"פ ששונג היה שהיה דורש ק"ו דלע"ג כבן שנה שמשלובכך בפי' וצואה. ותימה על היה סובר רב נתנן, ומה שהיה רוצה לומר שהיה כל כך עניו שלא היה מקפיד על כבודו דכתיב (מהללס קלל, צ) אס לא שומי ודוממני נפשי כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי, וסיוטא דחזא היינו שלא דיבר לשון נקיה כלפי שאול. רבינו ארי"ה.

השתא שתיים מוציאין אחת מבעיא. וליכא למימר אחת או שמים ואפילו טובא, דהא פשיטא שאין יכול להוציא כל אצבעותיו. ובשנת פ' פ"ה הלכה א, ס, ה) הארכתי צדק מילתא דאיכא דזכמא דפריך ליה וליכא דזכמא דלא פריך ליה.

מפורש בתלמוד ארץ ישראל מהו הצביעו, הוציאו אצבעותיכם הוציא אחת מונין לו, שתיים [מונין לו שלש אין מונין לו], ובעו לה התם מהו אין מונין לו כל עיקר או אין מונין לו את היתירה, ופשטה אין מונין לו את היתירה. ועוד אמרו ריבד היה מפיס מהלך לימין או לשמאל, א"י בון בר חייה ממה דתני מי שוכה בקטורת אומר לזה שעלי ימינו אף אתה עמי למחתה, דאד אמר לימין הפייס מהלך. תלמידו דר' יונה בשם ר' בון בר חייה לשמאל הפייס מהלך וזה שוכה לימין מוטב שיוכה מי שעבר עליו הפייס פעמים מזה שלא עבר עליו הפייס אלא פעם אחת. ש"מ כשמוציאין אצבעותיהן לפייס מי שהוציא אחת או שתיים מונין לו מה שהוציא, ומי שהוציא יותר אין מונין לו אלא שתיים. ומנה וכולו הכל ומעמידן כמין כוליא ונוטל מצנפת אחר מהן ומוציאין כל אחד אצבעו ועובר המנין על האצבעות ומתה והולך, ובמקום שמשלים החשבון הוא הזוכה. פקיע מודורתא, והיא מטרקא, והיא כמין חבל מפחיל תלוי במקל כגון הרצועה שבי"ד מכין בה. פי' הממונה בפקיע, הממונה להכות בוה הפקיע.